

PRÀCTIQUES DE FILOLOGIA CATALANA

Curs: 2008-2009	Codi: 28674	Crèdits: 0 + 7,5 = 7,5
Cicle: Primer	Tipus d'assignatura: Obligatòria	Semestre: Segon

PROFESSOR(S)

[Teresa Iribarren Donadeu](#)

DESCRIPCIÓ GENERAL, OBJECTIUS I REQUISITS PREVIS

És una assignatura obligatòria, inclosa en el mòdul recomanat per a alumnes de primer curs. Té una durada quadrimestral i consta de 7,5 crèdits distribuïts en 6 de pràctiques d'aula i 1,5 de tutoria integrada.

Objectius generals

- El propòsit de l'assignatura és proporcionar els rudiments metodològics elementals per a l'estudi de les disciplines de la titulació (i matèries veïnes), a més d'oferir alguns elements de reflexió sobre el marc científic en general i sobre la particular adscripció dels estudis de llengua i literatura en aquest marc.
- Al llarg del curs s'analitzen i es practiquen les diverses fases del procés d'elaboració d'un treball científic de caràcter filològic (sobre temes relacionats amb la llengua i la literatura catalanes).
- Paral·lelament s'aprofita també per donar a conèixer als estudiants les obres de referència bàsiques en els estudis de filologia catalana.

Objectius específics

- Identificar els trets definitoris del coneixement científic i del mètode hipoteticodeductiu, amb especial referència als estudis de llengua i literatura.
- Aprendre a identificar i distingir els diferents tipus de recerca.
- Assumir els principis bàsics de l'ètica i del rigor científics, tant pel que fa a la recerca pròpiament dita com a la comunicació dels resultats obtinguts.
- Aprofundir en el coneixement dels factors que determinen la tria o l'especificació d'un tema d'estudi.
- Adquirir els coneixements bàsics sobre els mètodes d'obtenció de dades.
- Adquirir un bon coneixement dels recursos bibliogràfics del camp d'especialitat i de les tècniques per fer una recerca bibliogràfica adequada.
- Desenvolupar la capacitat d'anàlisi crítica de la bibliografia.
- Adquirir els coneixements bàsics per a l'elaboració d'un fitxer de dades.
- Adquirir el domini dels mecanismes per elaborar un treball científic, amb especial èmfasi en els trets distintius del tipus de llenguatge i de comunicació.

ESBÓS DEL TEMARI

1. Consideracions sobre el saber i els mètodes científics
 - 1.1. El coneixement científic i altres formes de coneixement
 - 1.2. Característiques distintives de la ciència. L'ètica científica.
 - 1.3. El mètode científic: la inducció i el mètode hipoteticodeductiu. Les relacions entre fets, dades, hipòtesis i teories
 - 1.3.1. Criteris de validació d'una hipòtesi (falsabilitat, congruència, etc.)
 - 1.3.2. Mètode i tècniques
 - 1.4. Naturalesa de la recerca i tipus de recerques (descriptiva, exploratòria, metodològica, etc.)
2. El treball universitari: tasques preliminars i elecció d'un tema. Delimitació del camp de treball
 - 2.1. Factors intrínsecs:
 - 2.1.1. Novetat i originalitat
 - 2.1.2. Abast (cronològic, topogràfic, variables implicades, etc.)
 - 2.1.3. Ambició i caràcter de la recerca (descriptiva, explicativa)
 - 2.1.4. Tipus de fonts utilitzades (primàries, secundàries) i formes d'obtenció.
 - 2.1.5. Tipus d'estudi (monografia, refutació d'una hipòtesis, estat de la qüestió, etc.)
 - 2.2. Factors extrínsecs
 - 2.2.1. Espai i temps per a la recerca (extensió i terminis)
 - 2.2.2. Capacitats i disponibilitat personals
 - 2.2.3. Costos materials
3. Les fonts de la recerca

- 3.1. Bibliografia i documentació
 - 3.1.1. La noció de document
 - a) Tipus bàsics de documents
 - b) Suports materials
 - 3.1.2. Bibliografia
 - a) Funcions de la bibliografia
 - b) Suports materials i entitats emmagatzegadores: arxius, biblioteques i centres de documentació. Distincions bàsiques
 - c) Les obres de referència:
 - indirectes: catàlegs, repertoris, butlletins de sumaris, etc.
 - directes: diccionaris racionals i diccionaris enciclopèdics Gramàtiques, Històries de la Llengua i Històries de la Literatura
 - d) Altres obres: articles de revista, monografies, estudis, ponències, literatura grisa, etc. Les principals publicacions periòdiques especialitzades
 - e) Estratègies de cerca bibliogràfica. Els llenguatges d'interrogació
 - 3.2. Altres fonts per a l'obtenció de dades:
 - 3.2.1. El treball de camp: l'observació i l'experimentació
 - 3.2.2. Tècniques i estratègies en la compilació de dades: mostreig, entrevista, test, qüestionari
4. L'explotació de les fonts i l'organització de les dades en la recerca
 - 4.1. L'establiment d'un corpus
 - 4.1.1. Les especificitats del corpus oral. Transcripció i transliteració del material gravat
 - 4.2. Tabulació i interpretació de les dades. Sistemes de còmput i tabulació electrònica
 - 4.2.1. Quadres, gràfiques i bases de dades
 - 4.2.2. L'estadística descriptiva i l'estadística interpretativa
 - 4.3. La lectura «crítica» dels textos científics i dels textos de creació
 - 4.3.1. Enfocament de la lectura de diferents tipus de material (llibres d'història, de filosofia, de ciències socials, ciències aplicades, textos literaris, etc.)
 - 4.3.2. Nivells de lectura: lectura primària, lectura d'inspecció, lectura analítica
 - 4.3.3. Algunes possibilitats de taxonomia textual: arguments i propòsits principals del llibre. Nocions sobre la tècnica del resum
 - 4.3.4. La lectura paral·lela i la confecció d'un quadern de notes
 - 4.3.5. La lectura selectiva. Fitxes de lectura
 - 4.4. L'organització d'un fitxer. Possibles adaptacions dels models tradicionals al suport informàtic
 - 4.5. Fitxes de referència i alguns models possibles de fitxes de treball
 - 4.5.1. Indexació de documents. Confecció d'una llista onomàstica i d'un thesaurus
 5. Organització i redacció del treball científic. La divulgació de la recerca
 - 5.1. Administració del temps disponible: l'elaboració d'un cronograma
 - 5.2. Factors a considerar en la confecció del «producte informatiu»: receptors, objectius inicials, restriccions externes, etc.)
 - 5.3. Les publicacions científiques:
 - 5.3.1. Diferències entre la redacció científica i la «literària»
 - 5.3.2. Les funcions de la redacció científica i tècnica
 - 5.3.3. Llenguatge i terminologia específica. L'ús d'abreviatures i codis
 - 5.4. Planificació de l'estructura i distribució dels materials:
 - 5.4.1. Decisions sobre el cos del text: paràgrafs, seccions i capítols. El sumari final
 - 5.4.2. La redacció. Estratègies per superar el bloqueig
 - 5.4.3. Les notes i les citacions. Alguna precisió sobre la transcripció de textos.
 - 5.4.4. Taules, gràfics i annexos
 - 5.4.5. Principis bàsics de la presentació de la bibliografia
 - 5.4.6. Altres convencions de presentació
 - 5.5. Altres gèneres: comunicació oral, ponència, monografia, ressenya, memòria, etc.

TUTORIES INTEGRADES

En les sessions tutoritzades es reforçaran els temes tractats a classe mitjançant exercicis i pràctiques i es farà un seguiment del treball del curs. Està previst que les sessions es desenvolupin, eventualment, en una aula de la biblioteca d'humanitats i en una aula informatitzada.

BIBLIOGRAFIA ESSENCIAL

- ALBEROLA, P. [et al.] *Comunicar la ciència. Teoria i pràctica dels llenguatges d'especialitat*. Picanya: Edicions del Bullent, 1996. Recursos, 2.
- COROMINA, E. *El 9 Nou Manual de redacció i estil*, Vic: Eumo / Diputació de Barcelona / Premsa d'Osona, 1991.
- COROMINA, E. [et al.] *El treball de recerca. Procés d'elaboració, memòria escrita, exposició oral i recursos*. Vic: Eumo, 2000.
- ECO, U. *Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de investigación, estudio y escritura*. Barcelona: Gedisa, 2001. Biblioteca de Educación. Herramientas Universitarias, 7.
- GARCÍA DE LA FUENTE, O. *Metodología de la investigación científica: cómo hacer una tesis en la era de la informática*. Madrid: CEES, 1992.
- MARQUET, L. *El llenguatge científic i el tècnic*. Barcelona: Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, 1993. Cultura, Tècnica i Societat, 6.
- MESTRES, J.M. [et al.] *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*. Barcelona: Eumo - UB / UPF / Associació de Mestres Rosa Sensat, 1995.
- RIERA, C. *Manual del català científic*. Barcelona: Claret, 1992.
- $\frac{3}{4}$: *Curs de lèxic científic*. 3 volums. Barcelona: Claret, 1998. Pompeu Fabra, 14-16.
- RIGO, A.; GENESCÀ, G. *Tesis i treballs. Aspectes formals*. Presentació de Salvador Alsius. Vic: Eumo, 2000. Llengua i Text, 4.

Bibliografia complementària

- ALBERCH, R. *Els arxius, entre la memòria històrica i la societat del coneixement*. Barcelona: Editorial UOC / Pòrtic, 2002. Àgora Biblioteca Oberta, 17.
- BELL, J. *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa, 2002. Biblioteca de Educación. Herramientas Universitarias, 9.
- BLAXTER, L. *Cómo se hace una investigación*. Barcelona: Gedisa, 2000. Biblioteca de Educación. Herramientas Universitarias, 1.
- CLARET, J. *Organiser la pensée. Une formation méthodique au travail intellectuel*. Paris: ESF / Librairies Techniques, 1989³. Formation Permanente en Sciences Humaines, 47.
- COLOBRANS, J. *El Doctorando organizado: la gestión del conocimiento aplicada a la investigación*. Zaragoza: Mira Editores, 2001.
- DUNLEAVY, P. *Authoring a PhD : how to plan, draft, write, and finish a doctoral thesis or dissertation*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 2003.
- FABB, N. [et al.], *How to write essays, dissertations, and theses in literary studies*. London-New York: Longman, 1993.
- FRAGNIÈRE, J.-P. *Comment réussir un memoire*. Saint-Étienne: Dunod, 1992.
- GABINET DE LLENGUA CATALANA. *Les referències i les citacions bibliogràfiques, les notes i els índexs*. Bellaterra: Gabinet de Llengua Catalana de la UAB, 1994.
- LÓPEZ YEPES, J. *Fundamentos de información y documentación*. Madrid: EUDEMA, 1989. EUDEMA Universidad Manuales
- *Metodología para la realización de proyectos de investigación y tesis doctorales*, Antonio Medina, Santiago Castilla Arredondo (Coord.). Madrid: Universitas, 2003.
- ORNA, E.; STEVENS, G. *Cómo usar la información en trabajos de investigación*. Barcelona: Gedisa, 2001. Biblioteca de Educación. Herramientas Universitarias, 4.
- PUJOL, J. M. [et al.] *Ortotipografía. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*. Barcelona: Columna, 1995. Columna Assaig. Eines, 3.
- RIGO, A. *Cómo presentar una tesis y trabajos de investigación*. Vic: Eumo / Barcelona: Octaedro, 2002. Nuevos Instrumentos, 16.
- ROUYERAN, J.-C. *Memoires et thèses. L'art et les méthodes*. Paris: Maisonneuve / Larose, 1989.
- WALKER, M. *Cómo escribir trabajos de investigación*. Barcelona: Gedisa, 2000. Biblioteca de Educación. Herramientas Universitarias, 3.
- WILKINSON, A.M. *The Scientist's Handbook for Writing Papers and Dissertations*. New Jersey: Prentice Hall, 1991.

Webs de literatura

www.traces.uab.es/tracesbd/
www.uoc.edu/lletra
www.escriptors.com
www.vilaweb.com/lletres/

FORMA D'AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es basarà en els resultats de tres exercicis pràctics (50% de la nota final) i en l'esbós d'un hipotètic projecte d'investigació (l'altre 50%).

Els tres exercicis pràctics durant el curs seran els següents: 1) un buidatge d'un suplement cultural de la premsa escrita (treball en equip: 20%), 2) una ressenya d'una obra literària (treball individual: 20%) i 3) una exposició oral sobre els continguts d'una revista de Llengua i/o

literatura publicada en l'actualitat (treball en equip: 10%).

Per a superar l'avaluació, caldrà lliurar el projecte final i *tots i cadascun* dels exercicis proposats.

ALTRES DADES

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Durant el curs, organitzarem una visita a la seu de la base de dades [Traces](#) del Departament de Filologia Catalana de la UAB, una altra a la Biblioteca de Catalunya i a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (Casa de l'Ardiaca), i una darrera a l'Arxiu Nacional de Catalunya (Sant Cugat). D'aquesta manera, podrem conèixer-ne, de primera mà, el funcionament intern i les possibilitats que ofereixen als estudiants i investigadors.